

інструментів як об'єктів розміщення інвестиційних ресурсів, а з другого - послідовно застосовувати економічні стимули внутрішнього і зовнішнього інвестування через ефективні, надійні і прозорі фондові операції.

По-друге, критично важливою є інфраструктурна визначеність і транспарентність національного фондового ринку для, чого необхідним є, насамперед, розширення пропозиції цінних паперів на фондових біржах.

Інституційне зміцнення функціонування організованого фінансового ринку України уможливується шляхом стимулювання розвитку його інфраструктури та застосування сучасних технологій обслуговування цього ринку. Важливим є також широке використання інструментів фінансового ринку для підвищення якості та ефективності корпоративного управління. На наш погляд, незважаючи на наявність законодавчої бази, організаційних умов, регуляторних спроб, рівень мотивації емітентів, інвесторів щодо концентрації торгівлі на організованому ринку залишається низьким, оскільки існує достатньо велика кількість можливостей неекономічного характеру для вирішення проблем, що виникають.

По-третє, належним чином має бути вирішена проблема оптимізації регуляторних відносин держави і учасників ринку. Першочерговим завданням при цьому вбачається концептуальна визначеність із моделлю нагляду та контролю за діяльністю інституцій ринків фінансових послуг, що мають, на наш погляд, обмежено варіативний характер:

- утворення єдиного державного органу з регулювання ринків небанківських фінансових послуг та фондового ринку з урахуванням міжнародних стандартів та відповідних директив і рекомендацій Європейського Союзу, сприяння його розвитку на новій інституціональній основі;
- оптимізація розмежування повноважень державних органів з регулювання функціонування банківського та небанківського фінансових секторів, сприяння їх ефективній співпраці;
- посилення координації нормативної діяльності традиційних державних органів з регулювання ринків фінансових послуг та саморегулюючих організацій.

Слід зазначити, що такого роду завдання регуляторної консолідації в цілому співпадають з орієнтацією сучасної методології щодо формування наглядових структур як для розвинутих ринків, так і для ринків, що розвиваються. Дійсно, концентрація контролю сприятиме забезпеченню захисту прав власності всіх учасників фінансових ринків, установлення прозорих правил і процедур діяльності на основі уніфікованих норм європейського законодавства дасть змогу створити конкурентне середовище для надійної співпраці інституціональних інвесторів та населення з метою розвитку ефективних галузей економіки та підвищення добробуту громадян у перспективі.

Дмитро СЕРЕБРЯНСЬКИЙ

Науково-дослідний інститут фінансового права
Національного університету ДПС України

СПРОЩЕННЯ СПЛАТИ ПОДАТКІВ ТА ЗБОРІВ ЯК НАПРЯМ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

2012 рік ознаменувався для України радикальними змінами, як в інституціональній системі державних фінансів, так і у відносинах між податковою службою та платниками податків. В червні місяці 2012 року керівництво ДПС України оголосило кардинальну зміну орієнтирів розвитку податкової служби від фіскального органу до сервісної служби. В липні цього ж року в МФУ керівництво ДПС України презентувало концепцію реформування податкової системи України не тільки в сегменті покращення адміністрування податків, а й у сегменті радикальної зміни структури окремих податків і податкової системи в цілому з паралельним суттєвим зниженням податкового навантаження на офіційний сектор національної економіки. В листопаді Президент України дав доручення МФУ та ДПС України сформувати Державну програму лібералізації податкової системи на 2013-2014 роки. І, нарешті, в грудні 2012 року Указом

Президента України № 726/2012 було утворено Міністерство доходів і зборів України шляхом реорганізації Державної митної та податкової служб України.

Певно в жодному році незалежної України скільки змін в податковій сфері ще не відбувалося. Слід відзначити, що всі ці зміни кристалізуються навколо питання максимального спрощення взаємовідносин між державою та платником податків в т.ч. через максимальне розширення бази оподаткування за рахунок тіньової економіки (неофіційного сектору національної економіки).

Одним з напрямів лібералізації податкової політики України є спрощення сплати податків та зборів. За даними Міжнародної фінансової корпорації, процедура сплати (перерахування) податків до бюджету в середньому на один податок займає 13 годин на рік, що становить половину витрат часу на таку важливу процедуру, як підготовка платником податкової звітності. Підприємства, які перебувають на загальній системі оподаткування, витрачають на сплату податків від 48 до 111 годин на рік залежно від отриманого доходу. Платники спрощеної системи оподаткування та фіксованого сільськогосподарського податку, незважаючи на значно меншу кількість сплачуваних податків, витрачають майже аналогічно часу на сплату податків, як і платники, які перебувають на загальній системі оподаткування. Тобто спрощення податкового законодавства у формі альтернативних систем оподаткування не спрощує процедури сплати самих податків.

Виходячи з цього, можна констатувати, що існуюча система сплати податків є досить трудомісткою, а отже, підлягає серйозному реформуванню. Як зазначається в Програмі економічних реформ Президента України на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава», однією з основних проблем податкової системи є значні витрати часу й коштів суб'єктів підприємницької діяльності на ведення податкового обліку й сплату податків. У Програмі наголошується на необхідності вирішення такого стратегічного завдання, як зміцнення позиції вітчизняного бізнесу в міжнародній конкурентній боротьбі за рахунок зменшення частки податків у витратах підприємств і скорочення витрат часу платників на нарахування й сплату податків. Тобто загальні ініціативи стосовно реформування цього сегмента виконання податкових обов'язків платниками податків уже закладені.

Виходячи з цього, **ключовими напрямками подальшого реформування системи сплати податків та зборів повинні стати:**

1. Відкриття рахунків без ознаки кодів бюджетної класифікації для зарахування сплати податків та зборів до загального та спеціального фондів державного та місцевих бюджетів у системі Державної казначейської служби України за територіальним принципом, у розрізі адміністративно-територіальних одиниць (районів).

2. Ведення органами Державної податкової служби України обліку сплати податків та зборів в одній загальній картці особового рахунку платника податків для всіх податкових зобов'язань.

3. Створення спільної інформаційно-аналітичної бази даних з можливістю оперативного доступу до інформації для Міністерства фінансів України органів Державної податкової служби України та Державної казначейської служби України.

4. Внесення змін до законодавчих та нормативно-правових актів щодо запровадження спрощеної системи сплати податків.

Ризики та застереження. На першому етапі можливий інформаційний ризик у частині створення спільної інформаційно-аналітичної бази даних між Міністерством фінансів, податковою та казначейською службами України.

Відсутність в органах казначейства оперативної (погодинної) інформації щодо надходження платежів до бюджету у розрізі податків ускладнить своєчасність, рівномірність, гарантованість та повноту перерахування міжбюджетних трансфертів, як це визначено Бюджетним кодексом України, здійснення видатків розпорядником коштів бюджету одного рівня, у разі необхідності за рахунок коштів бюджету іншого рівня. Ускладниться перерахування коштів до державного бюджету (міських і районних бюджетів) з відповідних місцевих бюджетів, яке здійснюється органами Державної казначейської служби України за рахунок фактичних надходжень кошика доходів відповідних місцевих бюджетів згідно з нормативами щоденних відрахувань, визначених

законом про Державний бюджет України (рішенням міської чи районної ради про місцевий бюджет).

Очікувані результати впровадження. Запровадження спрощеної моделі сплати податків, зборів та обліку платежів сприятиме зменшенню витрат часу й коштів суб'єктів підприємницької діяльності на сплату податків. Крім того, запропоновані ініціативи дозволять більш ефективно використовувати бюджетні кошти, призначені для утримання органів, які контролюють сплату податків, зборів платежів до бюджету, оскільки представлена модель потребуватиме значно менше трудових та фінансових ресурсів.

Анастасія СКАКУН

Буковинський державний фінансово-економічний університет, м. Чернівці

СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМ БАНКОМ РЕКОНСТРУКЦІЇ І РОЗВИТКУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Сучасний етап розвитку міжнародних економічних відносин характеризується глобалізацією світового економічного життя, поглибленням інтеграції економік різних країн в світове господарство. В силу об'єктивних економічних процесів і для України останнім часом важливим пріоритетом її розвитку є плідотворне співробітництво з міжнародними інститутами, особливо з міжнародними валютно-фінансовими установами (МВФ, МБРР, МФК та іншими), які дають можливість використання і оптимальної комбінації такого ресурсу як капітал.

Ціль роботи: розглянути місце та взаємовідносини України з Міжнародним банком реконструкції та розвитку. Питаннями взаємовідносин України з міжнародними фінансовими організаціями плідно займаються такі вчені: Єременко О.І., Кішко О.Б., Стельмах В.С., Шатковська А.О., Кравчук Н.Я. та інші.

Загальну координацію співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями, зокрема з Міжнародним банком реконструкції та розвитку (МБРР) здійснює Міністерство економіки з питань європейської інтеграції України. Членами Міжнародного банку реконструкції і розвитку є 184 держави. Наша країна набула членство в МБРР з вересня 1992 р., вона має 10908 акцій загальною вартістю в 1315,9 млн. доларів США і відповідно 1158 голосів, що складає 0,69 % від загальної кількості голосів у банку (для порівняння: у США – 264969 акцій вартістю 31964,5 млн. доларів США та 16,39% голосів від їх загальної кількості; у Росії – 44795 акцій вартістю в 5403,8 млн. доларів США та 2,78% голосів; у Польщі – 10908 акцій, вартістю 1315,9 млн. доларів США та 0,69% голосів) [1, с. 28-31].

Пріоритетні напрямки співробітництва МБРР з Україною містяться у відповідних Стратегіях допомоги групи Світового банку Україні – середньострокових програмах, що визначають обсяг, структуру, загальні принципи діяльності цієї організації в Україні, та затверджуються Радою Директорів Світового банку.

Членство в МБРР сприяє доступу до відносно дешевих кредитів, що надаються на пільгових умовах. За весь період співробітництва із Міжнародними фінансовими організаціями Україна, за станом на 1 травня 2012 року, одержала кредитів на загальну суму понад 26 млрд. дол., у тому числі від Міжнародного валютного фонду – 8,41 млрд. дол., Міжнародного банку реконструкції та розвитку – 9,3 млрд. дол., Міжнародної фінансової корпорації – 1 млрд. дол., Чорноморського банку торгівлі й розвитку – 2 млрд. дол., а також від Європейського банку реконструкції та розвитку – близько 5 млрд. євро [2].

На 2009-2012 роки постановою Кабінету Міністрів України було затверджено стратегію співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями від 3 вересня червня 2009 р. Залучення міжнародної технічної допомоги та співробітництво з міжнародними фінансовими організаціями у 2009-2012 роках здійснюватимуться за такими стратегічними напрямками:

1) підвищення конкурентоспроможності національної економіки на інвестиційно-інноваційній основі;